

?Documentals de natura (II)

Tenim un tros de natura, un elefant, i tenim sis indis cecs que venen a veure'l. No saben què és, no saben que és un elefant. Cadascun percep coses diferents en tocar-lo: un mur, una serp, una llança, una corda, un arbre, un ventall. Tots creuen tenir la raó i tots s'equivoquen. Els realitzadors de documentals de natura ?i de temàtica general? només ens mostren un tros de realitat, un tros de natura, són com un d'aquests indis cecs.

Espectacle, dramatisme, rigor científic... un espai cremat del Bages .

El documental de natura reconstrueix la natura només amb les peces de què disposa el realitzador. La natura passa pel filtre del documentalista i de l'espectador. La natura visionada a través del documental no és la que realment existeix. La manera de reconstruir la natura, en forma de documentals, diu molt de la visió i percepció de la natura que té el realitzador, dels objectius que aquest vol aconseguir: entretenir, divulgar... i del moment històric que l'envolta.

Històricament han conviscut dues grans tradicions, dues maneres de realitzar els documentals de natura. Tradicions que s'han influït al llarg del temps i que representen dues concepcions de la natura: la natura observada i la natura inventada. Són dues tradicions que reconstrueixen la natura de manera diferent; la tradició europea i la tradició americana.

La tradició europea es basa en el rigor científic, és més objectiva, té finalitats educatives i científiques, es filma en la natura, no inclou la gent i la natura es presenta aïllada. Dos exemples clars són els primers documentals de Jacques-Yves Cousteau, com *Le monde du silence*, o els primers de David Attenborough. En els documentals d'aquesta tradició, la natura és observada sense deixar gaire espai per la ficció.

La tradició americana es basa en l'espectacle i el dramatisme, és molt més subjectiva, es filma en escenaris tancats o preparats, sovint no naturals, els animals són paròdies dels humans, el narrador parla pels animals, hi ha descontextualització geogràfica i tampoc no s'hi inclou gent. Els primers documentals produïts per Walt Disney són el prototipus d'aquest corrent. L'exemple més paradigmàtic és el del documental *White Wilderness*. Els realitzadors van induir petits rosegadors, els lèmmings, a saltar per uns penya-segats fent veure que es suïcidaven. És una filmació totalment teatralitzada i descontextualitzada geogràficament, es va filmar al Canadà, on no hi ha lèmmings. Aquesta tradició també estaria representada pels primers documentals de *National Geographic*. Els documentals d'aquesta tradició sovint pateixen d'un excés de ficcions i invencions.